

Een **sextant** en **octant** zijn nautische [navigatieinstrumenten](#) waarmee de verticale hoek tussen een [hemellichaam](#) en de [horizon](#) wordt gemeten. Als de verticale hoek, de datum en het tijdstip van de dag bekend zijn, kan de [meridiaan](#) worden berekend, dus de positie in oost-westrichting op het aardoppervlak.

De meest nauwkeurige bepaling verkrijgt men door *de zon te schieten* tijdens zijn [culminatie](#), om 12:00 uur [zonnetijd](#), wanneer de zon zijn hoogste punt heeft bereikt. Een andere bepaling, de [poolshoogte](#) wordt genomen door de hoogte van de [poolster](#) te meten, hiervoor is de exacte tijd niet van belang en wordt (bij benadering) meteen de [breedtegraad](#) van de waarnemer bepaald.

Twee verschillende personen vonden rond 1730 onafhankelijk van elkaar de sextant uit: [John Hadley](#) (1682-1744), een Engelse wiskundige, en [Thomas Godfrey](#) (1704-1749), een Amerikaanse uitvinder.

Vanwege zijn grotere nauwkeurigheid heeft de sextant de [jakobsstaf](#) en het [astrolabium](#) vervangen. De sextant en de octant waren echter wel veel duurder dan de veel eenvoudiger gemaakte jakobsstaf. In 1747 kostte een octant fl. 75,--, een jakobsstaf fl. 5,--.^[1]